

Sygn. akt II UK 116/10

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Romualda Spyt (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Roman Kuczyński

w sprawie z wniosku J. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

z udziałem zainteresowanego Zakładowego Klubu Sportowego P.

o składki na ubezpieczenie społeczne,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 28 października 2010 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego [...]

z dnia 13 listopada 2009 r.,

uchyla zaskarżony wyrok w części, w zakresie zaległości Zakładowego Klubu Sportowego "P." z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne powstałych przed dniem 1 stycznia 2003 r., składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od lutego 2002 r. do października 2003 r., składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych od stycznia 2002 r. do października 2003 r. i sprawę przekazuje

**Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia
o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżoną przez J. P. decyzją z dnia 3 lipca 2007 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych orzekł, że J. P. jako członek zarządu Zakładowego Klubu Sportowego „P.” odpowiada za zaległości powstałe z tytułu nieopłaconych składek na: ubezpieczenia społeczne za okres od czerwca 2002 r. do października 2003 r., na ubezpieczenie zdrowotne za okres od lutego 2002 r. do października 2003 r. oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od stycznia 2002 r. do października 2003 r. w łącznej kwocie 176.536,73 zł wraz z odsetkami.

Wyrokiem z dnia 4 maja 2009 r. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zwolnił J. P. od odpowiedzialności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych przez Zakładowy Klub Sportowy „P.” w W. Powyższe rozstrzygnięcie Sąd pierwszej instancji wydał w oparciu o następujący stan faktyczny:

Zakładowy Klub Sportowy „P.” działał przy Spółce Akcyjnej „P.”, która ponosiła główny ciężar jego finansowania. Klub własnego majątku nie posiadał, dzierżawił obiekty od Spółki „P.”, otrzymywał co miesiąc dotację na swą działalność, miał wpływy z działalności usługowo-reklamowej. Funkcję prezesa zarządu Klubu Sportowego „P.” J. P. objął 1 czerwca 2001 r. Klubowi w tym czasie brakowało około 2.500.000 zł na pokrycie zobowiązań publicznoprawnych oraz wobec innych wierzycieli. Przez pierwszy rok prezesury odwołującego się Klub osiągnął 500.000 zł zysku i zmniejszył zadłużenie o 1.000.000 zł. W lutym 2002 r. główny udziałowiec Spółki „P.” - francuska firma „B.” - zbankrutował i z końcem 2002 r. skończyły się comiesięczne dotacje dla Klubu, któremu wypowiedziano

współpracę. Nowy właściciel „P.” - firma „W.” zmniejszyła dotacje dla Klubu o 1/4. Przedsięwzięcie, celem którego miałyby być połączenie ZKS „P.” oraz WKS „Ś.”, zakończyło się niepowodzeniem. Wniosek J. P. o połączenie klubów został odrzucony w głosowaniu walnego zebrania członków ZKS „P.” w lipcu 2003 r. J. P. odwołał z funkcji prezesa zarządu z dniem 26 listopada 2003 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że organ rentowy nie wykazał bezskuteczności egzekucji wobec Klubu „P.”. Podkreślił, że z akt sprawy wynika, iż ograniczył się on do prowadzenia egzekucji z rachunków bankowych Klubu. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, jako wierzyciel, nie podjął żadnych kroków zmierzających do wyegzekwowania od dłużnika wymagalnej wierzytelności w wysokości co najmniej 180.000 zł, która to kwota pokryłaby w całości należność główną. Sąd ocenił także, że działania J. P. w czasie pełnienia przez niego funkcji prezesa w okresie od czerwca 2001 r. do listopada 2003 r. dowodzą, że działał on jak dobry gospodarz, prowadził działalność ukierunkowaną na uzyskanie większych środków finansowych, zmniejszenie wydatków klubu, racjonalizowanie działań gospodarczych i spłatę zaległości publicznoprawnych. Ponadto Sąd pierwszej instancji przywołał art. 36 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855 ze zm.), zgodnie z którym likwidacja stowarzyszenia wymaga uchwały walnego zebrania członków, a zarząd nie jest władny bez zgody tego ciała podjąć żadnych kroków prawnych i stwierdził, że w związku z tym nie można obciążać J. P. winą za brak wniosków o zakończenie działalności Stowarzyszenia.

Apelację od tego wyroku wywiódł organ rentowy, zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono naruszenie art. 116 i 116a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (jednolity tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 ze zm., powoływanej dalej jako Ordynacja podatkowa) w związku z art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. nr 205, poz. 1585 ze zm., powoływanej dalej jako ustawa systemowa), przez ustalenie, że odwołujący się - jako członek zarządu - nie ponosi odpowiedzialności za zaległości w uiszczaniu składek na ubezpieczenia społeczne

ZKS „P.”, a także naruszenie art. 233 k.p.c., przez ustalenie okoliczności ekskulpujących wnioskodawcę od odpowiedzialności za powstałe zadłużenie w sposób sprzeczny z zebrany materiał dowodowy.

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 13 listopada 2009 r. uwzględnił apelację i zmienił zaskarżony wyrok, oddalając odwołanie.

Sąd drugiej instancji zauważył, że Sąd Okręgowy dokonał błędnej oceny materiału dowodowego, w konsekwencji czego wydał nieprawidłowy wyrok. Przede wszystkim Sąd pierwszej instancji nieprawidłowo ocenił, że wnioskodawca przedstawił dowody zwalniające go od odpowiedzialności za prowadzenie spraw finansowych Klubu, czyli wskazał okoliczności wyłączające odpowiedzialność członka zarządu za zobowiązania składkowe stowarzyszenia, w myśl art. 116a Ordynacji podatkowej. Błędnie też uznał, że organ rentowy nie wykazał bezskuteczności egzekucji z majątku stowarzyszenia. Sąd Apelacyjny wskazał, że w sprawie będzie miał zastosowanie art. 116a Ordynacji podatkowej, który przepis art. 116 nakazuje odpowiednio stosować wobec członków organów zarządzających innymi osobami prawnymi niż spółkami z ograniczoną odpowiedzialnością, spółkami akcyjnymi oraz tymi spółkami w organizacji, co obejmuje także członków zarządów stowarzyszeń.

Sąd podniósł także, że organ rentowy wykazał bezskuteczność egzekucji przeciwko stowarzyszeniu - jako warunek odpowiedzialności członków zarządu tej organizacji. W czasie pełnienia przez J. P. funkcji prezesa zarządu Klubu, tj. od 1 czerwca 2001 do 26 listopada 2003 r., kwota samych tylko zobowiązań publicznoprawnych Stowarzyszenia w roku 2002 r. wynosiła 131.800. zł, a w 2003 r. już 468.100 zł. Po zbiegu egzekucji administracyjnych i sądowych na mocy postanowienia Sądu Rejonowego z 10 października 2003 r. łączną egzekucję przejął komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym. Zakład przesłał do komornika 51 tytułów wykonawczych. Pismem z 23 listopada 2004 r. komornik poinformował wierzyciela, że w Stowarzyszeniu brak jest majątku, który umożliwiłby skuteczną egzekucję. Sąd Apelacyjny wskazał ponadto, że postanowieniem z 28 lutego 2006 r. Sąd Rejonowy oddalił wniosek o ogłoszenie upadłości Klubu „P.”, albowiem ustalony w tym postępowaniu majątek dłużnika nie pozwalał na zaspokojenie nawet

kosztów postępowania upadłościowego, co oznacza, iż wykorzystano drogę sięgnięcia do majątku spółki i egzekucja w rzeczywistości okazała się bezskuteczna.

Konkludując, Sąd drugiej instancji stwierdził, że zostało ustalone, iż egzekucja przeciwko Stowarzyszeniu okazała się bezskuteczna oraz że wnioskodawca nie złożył wniosku o ogłoszenie upadłości, a zatem nie podjął starań w celu zabezpieczenia swych wierzycieli. Nie wszczęto postępowania układowego. Wnioskodawca nie udowodnił, że niezgłoszenie upadłości oraz brak postępowania układowego nastąpiły bez jego winy, nie wskazał mienia, z którego egzekucja przeciwko Stowarzyszeniu byłaby możliwa. Stwierdzenie przez Sąd pierwszej instancji, że J. P. działał w okresie pełnienia funkcji prezesa zarządu Klubu jak dobry gospodarz, jest nieoparte żadnymi dowodami. Nie zasługuje także na akceptację pogląd Sądu Okręgowego, że prezes nie miał wpływu na sprawy Klubu, a uchwałę o likwidacji stowarzyszenia sportowego było władne podjąć jedynie walne zgromadzenie członków. Powyższe okoliczności nie mają żadnego znaczenia dla orzeczenia o odpowiedzialności wnioskodawcy jako członka zarządu stowarzyszenia, który z racji zajmowanej funkcji powinien wykazywać szczególne zainteresowanie sprawami ZKS „P”. Zarząd Klubu miał uprawnienie i obowiązek zarządzania majątkiem i funduszami Stowarzyszenia, a zatem nie można zaakceptować stanowiska Sądu Okręgowego, jakoby możliwość podejmowania jakichkolwiek działań naprawczych należała tylko do walnego zgromadzenia.

J. P. zaskarżył ten wyrok skargą kasacyjną w części dotyczącej obciążenia go odpowiedzialnością za zaległości Zakładowego Klubu Sportowego „P.” z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne powstałe przed dniem 1 stycznia 2003 r., składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od lutego 2002 r. do października 2003 r., składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych od stycznia 2002 r. do października 2003 r., wnosząc o jego uchylenie w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono naruszenie prawa materialnego - art. 31 w związku z art. 4 pkt 3 ustawy systemowej w związku z art. 116a Ordynacji podatkowej oraz w związku z art. 15 pkt 1, art. 21 i art. 30 ustawy z dnia 12

września 2002 r. o zmianie ustawy - Ordynacja podatkowa oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 169, poz. 1387 ze zm.), poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na błędnym przyjęciu przez Sąd Apelacyjny, iż skarżący jako członek zarządu Zakładowego Klubu Sportowego „P.” ponosi odpowiedzialność za zaległości tego Stowarzyszenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne powstałe przed dniem 1 stycznia 2003 r., podczas gdy przepis art. 116a Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 ustawy systemowej (w brzmieniu nadanym art. 15 pkt 1 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o zmianie ustawy - Ordynacja podatkowa oraz o zmianie niektórych innych ustaw) wprowadzający odpowiedzialność członków zarządu osób prawnych - innych niż wymienione w art. 116 - za zaległości podatkowe i zaległe należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne takich osób prawnych wszedł w życie dopiero z dniem 1 stycznia 2003 r., zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o zmianie ustawy - Ordynacja podatkowa oraz o zmianie niektórych innych ustaw. Tym samym w świetle art. 31 ustawy systemowej, w brzmieniu nadanym tą nowelą, również do zaległości składkowych, powstałych przed dniem 1 stycznia 2003 r., stosuje się przepisy Ordynacji podatkowej w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2003 r., co powoduje, że brak jest podstawy prawnej do przyjęcia odpowiedzialności skarżącego za zaległości Zakładowego Klubu Sportowego „P.” z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne powstałe przed dniem 1 stycznia 2003 r.

Ponadto zarzucono naruszenie prawa materialnego - art. 31 w związku z art. 4 pkt 3 oraz art. 32 ustawy systemowej w związku z art. 116a Ordynacji podatkowej oraz w związku z art. 84 i 217 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, poprzez ich niewłaściwą wykładnię polegającą w istocie na błędnym przyjęciu przez Sąd Apelacyjny, iż względy wykładni celowościowej i systemowej przemawiają za wnioskiem, iż członek zarządu stowarzyszenia ponosi odpowiedzialność za zaległości tego stowarzyszenia w zapłacie składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i składek na ubezpieczenie zdrowotne, podczas gdy zgodnie z art. 32 ustawy systemowej, w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 stycznia 2010 r., a więc w brzmieniu obowiązującym w dacie wydawania przez Sąd Apelacyjny zaskarżonego wyroku (13 listopada 2009

r.), do składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne stosuje się odpowiednio jedynie w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika oraz stosowania ulg i umorzeń, a zatem przepis ten nie statuuje bezpośredniego odwołania do przepisu art. 116a Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 ustawy systemowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest częściowo uzasadniona z uwagi na naruszenie art. 31 ustawy systemowej w związku z art. 116a Ordynacji podatkowej oraz w związku z art. 21 i art. 30 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o zmianie ustawy - Ordynacja podatkowa oraz o zmianie niektórych innych ustaw. Przepis art. 116a Ordynacji podatkowej, zgodnie z którym "Za zaległości podatkowe innych osób prawnych niż wymienione w art. 116 odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem członkowie organów zarządzających tymi osobami. Przepisy art. 116 stosuje się odpowiednio", wprowadzony został do ustawy od 1 stycznia 2003 r., na mocy ustawy z dnia 12 września 2002 r. o zmianie ustawy - Ordynacja podatkowa oraz o zmianie niektórych innych ustaw. Wraz z wejściem w życie tej nowelizacji rozszerzony został krąg osób ponoszących odpowiedzialność za zaległości składkowe (osób trzecich). W myśl art. 21 tej ustawy do odpowiedzialności podatkowej osób trzecich z tytułu zaległości podatkowych powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy Ordynacji podatkowej w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Ten przepis intertemporalny w jednoznaczny sposób wskazuje, że członkowie organów zarządzających osobami prawnymi innymi niż wymienione w art. 116 Ordynacji podatkowej odpowiadają wyłącznie za zaległości podatkowe (składkowe) powstałe od 1 stycznia 2003 r. Taka też była intencja ustawodawcy, który w uzasadnieniu projektu ustawy z dnia 12 września 2002 r. o zmianie ustawy - Ordynacja podatkowa oraz o zmianie

niektórych innych ustaw, między innymi, stwierdził: „Proponuje się członka organu zarządzającego inną osobą prawną, niż spółka kapitałowa, ustanowić osobą trzecią odpowiadającą za zaległości podatkowe fundacji, na zasadach identycznych jak w przypadku odpowiedzialności członka zarządu sp. z o.o. lub S.A. - art. 116a. Przepis ten dotyczyć będzie w szczególności członków zarządu fundacji, stowarzyszenia, zrzeszenia, spółdzielni. Dochody fundacji przeznaczane na cele statutowe są objęte zwolnieniem przedmiotowym w podatku dochodowym od osób prawnych. Problem jednak może wystąpić, jeżeli dochody nie zostaną przeznaczone na cele statutowe a podatek od nich nie zostanie uiszczony. W razie bezskuteczności egzekucji zaległości podatkowej z majątku fundacji organ podatkowy w obecnym stanie prawnym jest pozbawiony możliwości dochodzenia tych zaległości od członków jej zarządu. Obecnie Ordynacja nie przewiduje takiej kategorii osób trzecich, chociaż status członka zarządu fundacji jest podobny do statusu członka zarządu sp. z o.o. lub S.A.” Nie było zatem podstaw prawnych, aby obciążać skarżącego odpowiedzialnością za zaległości składkowe Zakładowego Klubu Sportowego „P.” na: ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne, a także na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych powstałe przed 1 stycznia 2003 r.

Nie jest natomiast trafny drugi zarzut skargi oparty na naruszeniu “art. 31 w związku z art. 4 pkt 3 oraz art. 32 ustawy systemowej w związku z art. 116a Ordynacji podatkowej oraz w związku z art. 84 i 217 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. Kwestia, czy przepis art. 32 ustawy systemowej, w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2009 r., stanowił podstawę do przeniesienia odpowiedzialności za zaległości składkowe na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i na ubezpieczenie zdrowotne na osoby trzecie, był już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego. Pozytywna odpowiedź na powyższe pytanie zaprezentowana została w uchwałach: z dnia 4 czerwca 2008 r., II UZP 3/08 (OSNP 2009 nr 11-12, poz. 148) oraz z dnia 7 maja 2008 r., II UZP 1/08 (OSNP 2008 nr 23-24, poz. 352; OSP 2009 nr 5, poz. 60 z glosą J. Jankowiaka), gdzie opowiedziano się za szerokim rozumieniem pojęcia „pobór składek” w rozumieniu powyższego przepisu, a więc obejmującym też przeniesienie odpowiedzialności za zaległości składkowe na osoby trzecie. Takie

stanowisko potwierdził następnie Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów w uchwale z dnia 15 października 2009 r. II UZP 3/09 (OSNP 2010 nr 13-14, poz. 165), w której stwierdzono, że: "Przepis art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 ze zm.) - także w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 stycznia 2010 r. przed zmianą dokonaną przez art. 45 pkt 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr 237, poz. 1656) - stanowi podstawę odpowiedniego stosowania do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i na ubezpieczenie zdrowotne przepisów dotyczących składek na ubezpieczenia społeczne o odpowiedzialności osób trzecich za zaległości składkowe". W uzasadnieniu uchwały, między innymi, wywiedziono, że zwrócić należy uwagę, iż przepisy ustawowe z reguły nie odnoszą się do czynności czysto technicznych, gdyż te kwestie ustawodawca przekazuje do aktów wykonawczych. Przepisy ustawowe o poborze składek dotyczą przede wszystkim określenia podmiotu zobowiązanego do ich zapłacenia. Podmiotem zobowiązanym do zapłacenia składek może być następcą prawny podmiotu, na którym ciąży obowiązek składkowy, jak i osoba trzecia, na którą przepisy prawa nakładają obowiązek spełnienia - przy istnieniu określonych warunków - zobowiązania składkowego, niespełnionego przez podmiot bezpośrednio zobowiązany. Taką możliwość przewiduje art. 31 ustawy systemowej, który odsyła do odpowiedniego stosowania, między innymi art. 115, art. 116, 116a, 117, 118 i 119 Ordynacji podatkowej, tj. do przepisów o odpowiedzialności osób trzecich za zobowiązania podatkowe. Za zastosowalnością tego przepisu nie tylko do składek na ubezpieczenie społeczne, ale również do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na ubezpieczenie zdrowotne, przemawiają następujące argumenty. Należy wskazać, że art. 32 ustawy systemowej w wymienionych w nim kategoriach spraw odsyła do odpowiedniego stosowania przepisów dotyczących składek na ubezpieczenia społeczne, a to oznacza odesłanie do wszystkich przepisów dotyczących składek na ubezpieczenia społeczne, czyli również do przepisów Ordynacji podatkowej, wymienionych w art. 31 ustawy systemowej. Na gruncie wykładni językowo-logicznej art. 32 nie ma uzasadnienia do wybiórczego stosowania tylko niektórych przepisów Ordynacji.

Wręcz przeciwnie, taka interpretacja pozostawałaby w sprzeczności z wykładnią systemową. Przepisy art. 31 i 32 ustawy systemowej należy więc postrzegać łącznie. Inaczej mówiąc, odesłanie zawarte w art. 32 ustawy systemowej obejmuje odesłanie do przepisów dotyczących składek na ubezpieczenia społeczne łącznie z przepisem art. 31, zawierającym odesłanie do wymienionych w nim przepisów Ordynacji podatkowej. Wykładnia językowo-logiczna i systemowa pozostają w zgodzie z wykładnią funkcjonalną art. 32 ustawy systemowej. Celem tego przepisu jest zabezpieczenie uzyskiwania składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na ubezpieczenie zdrowotne na poziomie analogicznym, jak w przypadku składek na ubezpieczenia społeczne. Składki te - podobnie jak składki na ubezpieczenia społeczne - służą gromadzeniu dochodów, z których są następnie pokrywane świadczenia socjalne w postaci odpowiednich zasiłków, bądź też świadczenia w naturze, w razie zaistnienia ryzyka socjalnego w postaci utraty zarobków z powodu ogłoszenia upadłości pracodawcy, braku pracy, czy też konieczności leczenia. Wyłączenie - bądź też ograniczenie - zakresu ściągalności składek wymagałoby w tej sytuacji wyraźnej, szczególnej regulacji prawnej, której analizowane unormowania nie zawierają. Sąd Najwyższy podkreślił także, że w art. 32 ustawy systemowej chodzi o pobór składek (a ściślej o pobór składek, ich egzekucję, wymierzanie odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisy karne, dokonywanie zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika oraz stosowanie ulg i umorzeń) w szerokim tego słowa znaczeniu, czyli o wszystkie czynności zmierzające do spowodowania wygaśnięcia zobowiązania składkowego (przede wszystkim przez zapłatę należności). Czynności te obejmują więc także przeniesienie odpowiedzialności za zaległe składki na osoby trzecie. Sąd Najwyższy w składzie powiększonym podkreślił, że każdy z funduszy, do których odnosi się art. 32 ustawy systemowej (a więc Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Narodowy Fundusz Zdrowia) ma charakter socjalny, bowiem ich zasoby są przeznaczone na realizację wyodrębnionych zadań o takim właśnie charakterze. W odniesieniu do każdego z funduszy, na które nie opłacono składek, ważne jest zatem efektywne odzyskanie należności tak, by finanse tych funduszy doznały jak najmniejszego uszczerbku, były jak najmniej ograniczone, a w związku

z tym by ich cele były realizowane w sposób pełny. Szczególnie istotne jest to przy Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Narodowym Funduszu Zdrowia, które zostały wyposażone w osobowość prawną, wobec czego Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za ich zobowiązania. Oznacza to, że ograniczanie możliwości ściągnięcia składek przez ograniczenie kręgu podmiotów zobowiązanych do ich opłacenia, odbiłoby się wprost na osobach, którym przysługują świadczenia ze środków zgromadzonych przez te Fundusze (a więc na pracownikach niewypłacalnych pracodawców lub pracownikach korzystających ze świadczeń zdrowotnych). Gwarancje tych Funduszy - przy akceptacji zapatrywania prezentowanego przez zwykły skład Sądu Najwyższego, postulującego wąskie rozumienie pojęcia „pobór składek” - mogłyby zostać znacznie zmniejszone. Ten sam argument należy odpowiednio odnieść także do należności uiszczanych na Fundusz Pracy. Powołaną wykładnię Sąd Najwyższy, rozpoznający niniejszą skargę, w pełni akceptuje. Mimo nieuwzględnienia powyższego zarzutu zachodzi konieczność uchylecia wyroku w zaskarżonej części, bowiem Sąd Apelacyjny będzie zobowiązany do prawidłowego określenia kwot zaległości składkowych, które zgodnie z przedstawionym wyżej stanowiskiem obciążają odwołującego się.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy na mocy art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto po myśli art. 108 § 2 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.